

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.** Ο συγγραφέας στο κείμενο πραγματεύεται τον ρόλο των σχολικών εκδρομών. Αρχικά, αναφέρει ότι σχετίζονται με τη μάθηση και την ψυχαγωγία, καθώς συνδυάζουν την ενημέρωση και τη χαλάρωση. Όμως, συχνά, δεν ανταποκρίνονται στον μορφωτικό τους χαρακτήρα, με συνέπεια οι μαθητές να επιδιώκουν απλώς τη διασκέδαση και την εκτόνωση και να περιδιαβαίνουν άσκοπα τους πολιτιστικούς χώρους που επισκέπτονται. Σκοπός των εκδρομών, ωστόσο, είναι η γνωριμία με τη φύση και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες κάθε τόπου, αλλά και η επαφή με τα επιτεύγματα του σύγχρονου πολιτισμού και της επιστήμης. Τέλος, σημαντική κρίνεται η συμβολή των μαθητών στην οργάνωση των εκδρομών, καθώς και η κατάλληλη προετοιμασία για την πραγματοποίησή τους.
- B1.** Η συμμετοχή των μαθητών στην οργάνωση της σχολικής εκδρομής αναμφίβολα κρίνεται καθοριστική για την επιτυχία της. Οι μαθητές είναι ωφέλιμο να συμμετέχουν ενεργά στην επιλογή της περιοχής που θα επισκεφτούν, ώστε να ικανοποιούν τις προσδοκίες που έχουν, αλλά κυρίως να εθίζονται στην ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών. Επίσης, είναι σημαντικό οι ίδιοι οι μαθητές να προετοιμάζουν το πλάνο της εκδρομής, δηλαδή τους χώρους και τα μνημεία που πρόκειται να επισκεφτούν. Αυτό θα τους δώσει την δυνατότητα να αναζητήσουν πληροφορίες, να προετοιμάσουν αντίστοιχες εργασίες, ακόμη και να αναλάβουν την ξενάγηση. Έτσι, θα προκληθεί το ενδιαφέρον τους και θα έχουν οι ίδιοι την ευθύνη της οργάνωσης, πάντοτε φυσικά με την διακριτική καθοδήγηση των καθηγητών.
- B.2. α)** Η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύσσεται με **τη μέθοδο των παραδειγμάτων** («...όπως είναι επιβλητικά έργα... της κοινωνίας μας») και **τη μέθοδο της αιτιολόγησης** («Η πραγματοποίηση... την πρόοδο του πολιτισμού»). Ο συγγραφέας θεωρεί σημαντική την εξοικείωση των μαθητών με τα σύγχρονα πολιτιστικά επιτεύγματα της χώρας μας και παραθέτει παραδείγματα τέτοιων έργων, ενώ στη συνέχεια αιτιολογεί τη σημασία που ο ίδιος αποδίδει στην επαφή με τα σύγχρονα πολιτιστικά προϊόντα, καθώς ο μαθητής μπορεί να τα θαυμάσει, να αισθανθεί υπερήφανος για αυτά και να συνειδητοποιήσει την αξία της τεχνοκρατικής εκπαίδευσης.
- β)** Η συνοχή ανάμεσα στις παραγράφους συμβάλλει στη νοηματική αλληλουχία και τη συνεκτικότητα του κειμένου. Ειδικότερα, η πρώτη παράγραφος συνδέεται **αντιθετικά** με τη δεύτερη με τη διαρθρωτική λέξη «όμως», αλλά και με την **επανάληψη βασικής έννοιας** που πραγματεύεται το κείμενο, τις «σχολικές εκδρομές». Στη συνέχεια, η συνοχή ανάμεσα στη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο του κειμένου επιτυγχάνεται πάλι **αντιθετικά**, με την αξιοποίηση της διαρθρωτικής λέξης «ωστόσο» και την **επανάληψη της λέξης** «εκδρομών». Έπειτα, η τρίτη με την τέταρτη παράγραφο συνδέονται με τη διαρθρωτική λέξη «επίσης» που δηλώνει **προσθήκη**. Τέλος, η τέταρτη με την πέμπτη παράγραφο του κειμένου συνδέονται με την **χρήση της αντωνυμίας** «αυτά», που αναφέρεται σε στοιχεία που καταγράφηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, αλλά και με την αξιοποίηση της διαρθρωτικής λέξης «βέβαια» που εκφράζει **βεβαιότητα**.
- B.3.** Ο συγγραφέας αναπτύσσει την σκέψη του με **παραγωγικό συλλογισμό** στην τρίτη παράγραφο του κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, ξεκινά από τη γενική διαπίστωση της εκπαιδευτικής και μορφωτικής σπουδαιότητας των σχολικών εκδρομών («Ο σκοπός... μορφωτικός») και προχωρεί σε πιο ειδικές διαπιστώσεις που σχετίζονται με την ανάδειξη της παιδευτικής αξίας των εκδρομών, μέσα από

συγκεκριμένες αναφορές σε τρόπους με τους οποίους οι μαθητές μπορούν να έρθουν σε ουσιαστική επαφή με την χώρα τους («Οι σχολικές εκδρομές είναι ευκαιρία... η φιλοπατρία των μαθητών»).

B.4. α) μορφωτική= παιδευτική

εκτόνωση= αποφόρτισης

επιτεύγματα= επιτυχίες

απτά= συγκεκριμένα

πρόοδο= ανάπτυξη

β) ψυχαγωγία= ψυχή + άγω → άγημα

απαιτήσεις= από + αιτώ → αίτημα

δημιούργησαν= δήμος + έργο → εργασία

επιβλητικά= επί + βάλλω → βλήμα

μετάβαση= μετά + βαίνω → βήμα

Γ. Επικοινωνιακό πλαίσιο έκθεσης: Άρθρο. Απαραίτητη η χρήση τίτλου στην αρχή του κειμένου.

Υφος- Γλώσσα: αποφεύγουμε τα περίπλοκα εκφραστικά σχήματα, στηρίζομαστε στην αναφορική χρήση της γλώσσας, γράφουμε σε γ' πρόσωπο, ουδετερότητα, αντικειμενικότητα, σοβαρότητα.

Πρόλογος: Οι σχολικές εκδρομές είναι ένα δεδομένο χρόνων στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, προσφέροντας τη δυνατότητα χαλάρωσης από το φόρτο της καθημερινής εργασίας του μαθητή, αλλά και παρέχοντάς του τη δυνατότητα να έρθει σε ουσιαστική επαφή με τον πολιτισμό της χώρας του και τις φυσικές καλλονές. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται έντονα η απομάκρυνση του θεσμού των εκδρομών από τον αρχικό τους στόχο, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται φαινόμενα που δεν σχετίζονται με τη σφαιρική διάπλαση των μαθητών και που επιτάσσουν την ανάγκη έμπρακτης παρουσίας του σχολείου για τον επαναπροσδιορισμό των σχολικών εκδρομών.

Κύριο μέρος έκθεσης:

1^ο ζητούμενο: «να παρουσιάσετε τους λόγους που οι σχολικές εκδρομές έχουν χάσει τον εκπαιδευτικό τους ρόλο και θυμίζουν περισσότερο τουριστικό ταξίδι»

- Οι εκδρομές αντιμετωπίζονται ως ευκαιρία για ανούσια εκτόνωση και νόθη ψυχαγωγία, ενώ ταυτόχρονα αλλοιώνεται ο παιδευτικός και μορφωτικός τους χαρακτήρας, καθώς οι περισσότεροι μαθητές αδιαφορούν για την πνευματική τροφή και την ψυχική τους ανάταση.

- Αγνοούν τα πολιτιστικά μνημεία του τόπου που επισκέπτονται, εφόσον δεν έχει προηγηθεί ανάλογη ενημέρωση για τον πολιτισμό που εκφράζουν, πληροφορίες για την ιστορική περίοδο στην οποία εντάσσονται, το συμβολισμό τους ή τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά τους. Έτσι δεν προκαλείται το ενδιαφέρον των μαθητών, ούτε αναπτύσσονται κίνητρα για να έρθουν σε επαφή με τα υλικοτεχνικά και ηθικοπνευματικά επιτεύγματα των ανθρώπων του παρελθόντος.

- Πλήθος προβλημάτων καταγγέλλονται συχνά στις πολυήμερες εκδρομές, όπως η χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών. Ακόμη παρατηρούνται αγενείς και απρεπείς συμπεριφορές που δεν συνάδουν με τη μαθητική ιδιότητα, όπως βωμολοχίες, βανδαλισμοί, κλοπές. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αυξάνονται επίσης οι πιθανότητες πρόκλησης ατυχημάτων.

- Η εμπορευματοποίηση των εκδρομών, που έχει ως θύματα τους ίδιους τους μαθητές. Συχνά, οι υπεύθυνοι οργάνωσης των σχολικών εκδρομών χρηματίζονται από επιτήδειους ιδιοκτήτες τουριστικών γραφείων ή νυχτερινών κέντρων, προκειμένου να επιλεγεί από το σχολείο η δική τους επιχείρηση. Επιπλέον, διακινητές ναρκωτικών στοχοποιούν τις εκδρομές, επιχειρηματίες νυχτερινών κέντρων προσφέρουν νοθευμένα αλκοολούχα ποτά σε ανήλικους, με απώτερο σκοπό το κέρδος.

Μεταβατική παράγραφος: Επομένως είναι σαφές ότι ο θεσμός των σχολικών εκδρομών πάσχει σε πολλά σημεία. Το εκπαιδευτικό σύστημα όμως καλείται μέσω αυτών να εξοικειώσει τα παιδιά στη συναναστροφή με τα μνημεία και το φυσικό περιβάλλον της χώρας, να τα εκθέσει στην επίδρασή τους, να τους επιτρέψει να αναπτύξουν βιωματική σχέση με το παρελθόν και τη φύση, ώστε ως μελλοντικοί πολίτες να απολαμβάνουν τα πολιτιστικά δρώμενα και την επαφή με το ωραίο, με στόχο να τα επιζητούν αντί να τα αποκηρύσσουν.

2^ο ζητούμενο: «να προτείνετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο, μέσω των εκδρομών, θα μπορούσε να συμβάλει στην ουσιαστική επαφή των νέων με τα μνημεία και τις φυσικές ομορφιές του τόπου»

- Είναι χρήσιμη η συστηματική μελέτη των μνημείων στη βάση της δημιουργικής μάθησης και της βιωματικής διδασκαλίας. Συγκεκριμένα οι μαθητές με την καθοδήγηση των καθηγητών, είναι ωφέλιμο να αναλαμβάνουν την εκπόνηση ομαδοσυνεργατικών εργασιών που θα αφορούν τα μνημεία και τους πολιτιστικούς χώρους που πρόκειται να επισκεφτούν. Έτσι θα προηγείται η ενημέρωση, η συζήτηση στην τάξη, η ανταλλαγή απόψεων, ώστε να γίνει αντιληπτή η αισθητική και πολιτιστική αξία των μνημείων.

- Παρουσίαση και αξιολόγηση της εκδρομής. Οι μαθητές μπορούν να αξιοποιούν το υλικό που κατέχουν μετά από κάθε εκδρομή (εργασίες, φωτογραφίες από τα μνημεία και τις φυσικές ομορφιές), δημοσιεύοντάς το στο ιστολόγιο του σχολείου τους ή πραγματοποιώντας συζήτηση στην τάξη. Έτσι δίνεται η ευκαιρία να εκτιμήσουν τις εμπειρίες που αποκόμισαν και να αξιολογήσουν την προσφορά της εκπαιδευτικής εκδρομής. Συγχρόνως αισθάνονται υπερήφανοι για το έργο τους και ανατροφοδοτείται η διάθεσή τους.

- Χρήση σύγχρονων τεχνολογικών και εποπτικών μέσων, που γοητεύουν και ενεργοποιούν τη διάθεση των μαθητών. Συγκεκριμένα η αναζήτηση στο διαδίκτυο χρήσιμων πληροφοριών που αφορούν τα μνημεία (ιστορικά δεδομένα, κοινωνικοπολιτικές συνθήκες) η παρουσίαση των εργασιών μέσω ανάλογων λογισμικών, η εικονική περιήγηση σε μουσεία ή μνημεία του κόσμου, που θα διεγείρει το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών. Έτσι οι εκδρομές δεν θα αποτελούν άσκοπες, αμήχανες και ανοργάνωτες περιδιαβάσεις με μόνο όφελος την «απόδραση» από τη σχολική τάξη.

- Συμμετοχή σε ανάλογα προγράμματα που προωθούν την επαφή και την γνωριμία των μαθητών με τα μνημεία, όπως το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «τα σχολεία υιοθετούν μνημεία». Δίνεται με αυτόν τον τρόπο η δυνατότητα να ενδιαφερθούν ουσιαστικά οι μαθητές για τα μνημεία, καθώς όχι μόνο θα τα επισκέπτονται αλλά θα έχουν την ευθύνη της συντήρησης, προστασίας και ανάδειξής τους.

- Στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν σε περιβαλλοντικά προγράμματα, που θα ενισχύσουν την ευαισθητοποίησή τους απέναντι στις φυσικές ομορφιές του τόπου, θα τροφοδοτήσουν το γνήσιο ενδιαφέρον τους για τη φύση, με αποτέλεσμα οι σχολικές εκδρομές να αποτελούν ιδανική ευκαιρία να απολαύσουν την επαφή με το φυσικό περιβάλλον. Ακόμη είναι ωφέλιμο στη διάρκεια μιας εκδρομής να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις οικολογικού χαρακτήρα (συμμετοχή σε αναδασώσεις, καθαρισμός ακτών, κλπ). Έτσι καλλιεργείται η αγάπη και ο σεβασμός για τη φύση.

Επίλογος: Είναι σαφές πως επιβάλλεται αλλαγή της φυσιολογίας και του χαρακτήρα των σχολικών εκδρομών, ώστε να αποτελούν γνήσια και ουσιαστική μορφή ψυχαγωγίας, χωρίς να θυμίζουν άνευρες τουριστικές εκδρομές. Ο ρόλος του σχολείου σε αυτή την προσπάθεια κρίνεται καταλυτικός, ώστε να επαναπροσδιοριστεί το πλαίσιο και ο χαρακτήρας των σχολικών εκδρομών, με στόχο οι μαθητές να γίνουν κοινωνοί της πολιτιστικής κληρονομιάς και της φυσικής ομορφιάς της χώρας μας.

Επιμέλεια: Παντερή Αναστασία

Τομέας Φιλολογίας

ΟΡΟΣΗΜΟ Χαλανδρίου